

Collectie Atlas Splitgerber

Bert Gerlagh, Marc Hameleers

Algemene kenmerken

Toegangsnummer: 10001

Periode: 1545-1878 ca.

Archiefvormer

Ploos van Amstel, Cornelis (1726-1798) Burlett, E. de (Evert) Busserus, H. (Hendrik) Splitgerber, Louis Ameshoff, Ludovicus Hamerster Roos, Cornelis Sebille Vries, Jeronimo de (1776-1853)

Inleiding

De Atlas van Amsterdam van de 19^e-eeuwse verzamelaar Louis Splitgerber (1806-1879) omvat aquarellen, tekeningen, prenten en kaarten en profielen uit de periode 1545 - ca.1878. Deze atlas is zo bijzonder, omdat hier een complete 19^e-eeuwse atlas integraal bewaard is gebleven. Bovendien wordt de kern van de atlas gevormd door een – geheel bewaard gebleven – achttiende-eeuwse verzameling, de zogenaamde kleine atlas van Cornelis Ploos van Amstel (1726-1798), de keurcollectie van diens Amsterdamse tekeningen en prenten. Zowel in de collectie van Ploos van Amstel als in de aanvullingen van Splitgerber zijn onderdelen van andere belangrijke atlassen terug te vinden. Zo bestaat de Atlas Ploos bijvoorbeeld uit delen van de vermaarde Atlas van de Zeven Provinciën van Hendrik Busserus (1701-1781).

Splitgerber begon zijn verzameling in 1842 met de aankoop van de Atlas van Amsterdam van Ludovicus Hamerster Ameshoff (1781-1842) waarin zich onder meer bovengenoemde atlas van Ploos bevond. Veel tijd en energie besteedde Splitgerber sindsdien aan de vermeerdering van zijn verzameling. Hij bezocht talloze veilingen en verwierf zo, onder meer, delen van de verzamelingen van Baron van Leyden van Vlaardingen, Evert de Burlett en Jeronimo de Vries. Bovendien hebben zowel Ploos van Amstel als Splitgerber tekeningen in opdracht laten vervaardigen. Aan Ploos dankt de Atlas Splitgerber zo de schitterende, en in omvang unieke reeksen aquarellen van H.P. Schouten en Jan de Beijer. Splitgerber gaf op zijn beurt opdrachten aan belangrijke 19^e-eeuwse kunstenaars als Cornelis Springer, Kaspar Karsen, Adriaan Eversen en vooral Reinier Craeyvanger. Van andere tijdgenoten kocht hij bestaand werk aan.

Uit de 17^e eeuw omvat de atlas belangrijke tekeningen van landelijk vermaarde kunstenaars als Abraham Beerstraten, Gerrit Berckheijde, Jan van Kessel, Willem Schellinks, Pieter Jansz. Saenredam, Jacob van Ulft, Simon de Vlieger en Antonie Waterloo. Van de 18^e-eeuwse kunstenaars is er werk te vinden van Abraham Rademaker, Jan Bulthuis, Jan de Beijer, Simon Fokke, Paulus van Liender, Cornelis Pronk, H.P. Schouten, Reinier Vinkeles e.a. De negentiende eeuw is vertegenwoordigd door werken van onder meer Johannes Bosboom, H.G. ten Cate, Gerrit Lamberts en Charles Rochussen, naast de al eerder genoemde kunstenaars. De prenten uit de collectie zijn van onder anderen Pieter Nolpe, Roeland Roghman, Jan van der Heyden, Claes Jansz. Visscher, Hubertus Quellinus, Reinier Noomsz. genaamd Zeeman, Romein de Hooghe, Caspar Philips, Simon Fokke en Reinier Vinkeles. Verder omvat de collectie zeldzame kaarten zoals die van Cornelis Anthonisz. (3^e uitgave, gedrukt tussen 1545 en 1553), Pieter Bast (1597), Balthazar Florisz. (1625 en 1647) en Gerred de Broen (1724) en enkele manuscriptkaarten.

Vier maal liet Splitgerber een catalogus van zijn Atlas uitgeven, in 1846, 1861, 1863 en 1874, terwijl in 1870 een supplement verscheen op de uitgave van 1863. In zijn huis aan de Amstel, op het s-Gravelandse Veer 5, werd de collectie bewaard in een speciaal daartoe gemaakte kunstkast

Atlas Splitgerber

van de Amsterdamse meubelmaker Dethloff Siem. Deze kast berust nu in het Amsterdam Museum (inv.nr. KA 9401), een ontwerp-tekening daarvoor is in de Atlas W.J.R. Dreesmann op het Stadsarchief (bestanddeelnr. 010094002113).

De collectie werd nog bij leven in 1878 geschonken aan de gemeente Amsterdam en het jaar daarop officieel gelegateerd. Van 1879 tot 1948 berustte zij in Museum Fodor, Keizersgracht 609. Vermoedelijk zijn in die periode nog enkele objecten aan de atlas toegevoegd. Te noemen zijn een albuminedruk (SAA: 10001/21) die tussen 1873 en 1880 gedateerd moet worden van de geschilderde kaart van Cornelis Anthonisz. die in het Amsterdam Museum beheerd wordt en de reproductie in kleur van genoemd schilderij uitgegeven door het Genootschap Amsteldamum in 1933 (SAA: 10001/22). Beide worden tegenwoordig tot de Collectie Splitgerber gerekend. Sinds 1956 wordt de collectie beheerd door de Historisch-topografische atlas van het Stadsarchief. De Atlas Splitgerber bestaat uit 1029 stukken (638 aquarellen en tekeningen, 377 prenten, waaronder 9 stadsprofielen, 91 kaarten, 8 foto's en 6 teksten in het handschrift van Splitgerber). De boeken en plaatwerken die Splitgerber als aanvulling op zijn tekeningen- en prentenverzameling bijeenbracht, hebben op het Stadsarchief een eigen collectienummer gekregen (toegangsnr. 15003).

Op een twintigtal stukken na zijn alle originelen gescand en op de beeldbank van het Stadsarchief Amsterdam te bekijken. De kaarten en de stadsprofielen zijn vanaf 1 februari 2014 in een rubriekenordering ook op de archiefbank te raadplegen. Naast overzichtskaarten die de hele stad tonen omvat de kaartcollectie een zestal kaarten van delen van de stad, een bijzonder fraaie reeks 18^e-eeuwse burgerwijkenkaarten en een elftal kaarten die gebied buiten de stad laten zien. Hiertoe worden ook twee kaarten van de Watergraafsmeer gerekend, immers de Meer was tot 1921 een zelfstandige gemeente en behoorde in de tijd dat de kaarten vervaardigd werden niet tot Amsterdam.

Literatuur:

Catalogus der verzameling plaatwerken en tekeningen, behorende tot de Atlas van Amsterdam, in vijf juchtlederen kunstboeken. Vroeger het Eigendom van den Heer Corn. Ploos van Amstel, Jac. Cornz. thans in bezit van den Heer L. Splitgerber. Januarij 1846.

Catalogus van den Atlas van Amsterdam, van Louis Splitgerber. 1861

Catalogus van den Atlas van Amsterdam, van Louis Splitgerber. 1863

Bijvoegsel tot den Catalogus van den Atlas van Amsterdam, van Louis Splitgerber. 1870

Beschrijving van den Atlas van Amsterdam, van Louis Splitgerber. 1874.

P.H. Witkamp, De Atlas, verzameld door den Heer Louis Splitgerber, Nederlandsch Magazijn jrg. 6 (1866), p. 158-159

A.E.d'Ailly, Repertorium van de profielen der stad Amsterdam en van de plattegronden der schutterswijken (1953)

I.H. van Eeghen, Louis Splitgerber (1806-1879), Maandblad Amstelodamum jrg. 62 (1975), p. 1-9.

W. Hofman, Amsterdam Burgewijkaaren: Repertorium Geschiedenis van Schutterij en Burgerwacht, Genealogische gegevens van Officieren (1981).
Boudewijn Bakker & Erik Schmitz, Het aanzien van Amsterdam: Panorama's, plattegronden en profielen uit de Gouden Eeuw (2007).

Marc Hameleers, Kaarten van Amsterdam 1538-1885 (2013).

Bert Gerlagh, Louis Splitgerber (1806-1879) en zijn Atlas van Amsterdam (1842-1879), Maandblad Amstelodamum jrg. 100 (2013), p. 134-164.

Inventaris

1 Kaarten 1545 - 1933

1.1. Kaarten van geheel Amsterdam 1545 - 1933

- 1 Kaart van Amsterdam. Gegraveerd en uitgegeven door Cornelis Anthonisz. 3^e uitgave. Schaal ca. 1:1.700. De tekstcartouche van het middenbovenblad van deze houtsnedekaart werd opnieuw gezet en afgedrukt. *1545 - 1553 1 kaart in 12 bladen, gemonteerd*
Bij de zes bekende uitgaven van de kaart werd het kaartbeeld geen enkele maal gewijzigd. Deze noemen alle 1544 als jaar van vervaardiging. Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 2 Kaart van Amsterdam. Getekend, gegraveerd en uitgegeven door Pieter Bast. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:2.350. Het enige beeldinhoudelijke verschil met de 1^e uitgave, *1597 1 kaart in 4 bladen*
waarvan een exemplaar in Het Scheepvaartmuseum Amsterdam beheerd wordt (S 4328), is de toevoeging van een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam in de linkerbovenhoek. Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 3 Kaart van Amsterdam. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:8.500. Uitgegeven in Amsterdam door Cornelis Claesz, Abraham Maire en Willem Jansz. Blaeu. Het kaartbeeld werd afgeleid van de eerste uitgave van de grote overzichtskaart van Pieter Bast uit 1597. *1609 - 1612 1 blad*
De kaart komt voor in meerdere vertaalde edities van de *Descrittione di tutti i Paesi Bassi* samengesteld door Lodovico Guicciardini (in twee Franstalige edities uitgegeven door Claesz. en Maire en in een Nederlandse vertaling door Blaeu). Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 4-5 Kaart van Amsterdam, uitgegeven door Jodocus Hondius. Schaal ca. 1:8.750. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1611 - 1614 2 bladen*
  - 4 Kaart van Amsterdam. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:8.750. Uitgegeven door Jodocus Hondius. Ingetekend staat het middeleeuwse hart en de gestippelde (geplande) stadswal van de derde en vierde uitleg. *1611 - 1613 1 blad*
De vier meest oostelijke gelegen bastions staan ingetekend alsof ze reeds aangelegd zijn. Oudere, haaks op de stadswal liggende paden staan ingetekend. De kaart werd opgenomen in de Latijnse versie van de *Geschiedenis van Amsterdam* geschreven door Johannes Pontanus. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
  - 5 Kaart van Amsterdam. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:8.750. Uitgegeven door Jodocus Hondius. Het belangrijkste verschil met de 1^e uitgave is dat de nieuwe stadswal van de derde uitleg nu *1612 - 1614 1 blad*

in zijn geheel ingetekend staat. De wal van de vierde uitleg wordt nog gestippeld weergegeven. De cartouche in de rechterbovenhoek kreeg een Nederlandstalige titel. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 6** Kaart van Amsterdam. 3^e uitgave. Schaal ca. 1:9.000. De kaart verscheen in de Handvesten, Privilegien, Octroyen En Willekeuren Der Stad Amstelredam van 1613. Verschillen met de 2^e uitgave *1613 1 blad* betreffen een groei van het aantal huizen ten zuiden (op de kaart boven) van de Kartuizershof en de toevoeging van molens op de bolwerken van de derde uitleg. De wal van de vierde uitleg staat nog gestippeld ingetekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 7** Kaart van Amsterdam. Vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:1.950. Uitgegeven door Philips Molevliet. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1625 9 kaartbladen, gemonteerd*
- 8A-8D** Kaart van Amsterdam. Vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.950. Uitgegeven door Jacob Aertsz. Colom. Bij de 2^e uitgave werd een decoratieve onderrand gedrukt die zee, walvissen en walvisvaarders toont. *1647 1 kaart in 9 bladen, gemonteerd en 3 tekstbladen* Deze strook ontbreekt. Hoogst waarschijnlijk heeft er bij de 2^e uitgave ook een tekstrand gehoord. De collectie Splitgerber bewaart drie tekstbladen met beschrijvingen van Amsterdam in het Nederlands, Latijn en Frans. De Latijnse tekst draagt bovendien het impressum van Jacob Colom en noemt het jaar 1647. Het is mogelijk dat er tussen de tekstranden nog kleine decoratieve afbeeldingen geplaatst moesten worden. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 8A** Kaart van Amsterdam. Vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.950. Uitgegeven door Jacob Aertsz. Colom. Bij de 2^e uitgave werd een decoratieve onderrand gedrukt die zee, *1647 1 kaart in 9 bladen, gemonteerd* walvissen en walvisvaarders toont. Deze strook ontbreekt. Hoogst waarschijnlijk heeft er bij de 2^e uitgave ook een tekstrand gehoord. Er zijn in de collectie Splitgerber drie tekstbladen bewaard met beschrijvingen van Amsterdam in het Nederlands, Latijn en Frans. De Latijnse tekst draagt bovendien het impressum van Jacob Colom en noemt het jaar 1647. Het is mogelijk dat er tussen de tekstranden nog kleine decoratieve afbeeldingen geplaatst moesten worden. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 8B** Nederlandstalige tekst in twee kolommen met de titel Beschrijvinge der Stadt Amsterdam. Deze werd samen met vertalingen in het Latijn en Frans ter weerszijden van de 2^e uitgave van de kaart van Amsterdam uit *1647 1647 1 blad* en vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode geplakt. Het is mogelijk dat daar nog kleine decoratieve, maar niet bekende, afbeeldingen tussen geplaatst moesten worden. Hoogst waarschijnlijk uitgegeven door Jacob Aertsz. Colom. Op het blad staan ook de woorden Afdeeling van alle Wycken en twee familiewapens. Het is onduidelijk of dit deel van het blad ook tot de te plakken stroken behoorde.
- 8C** Latijnstalige tekst in vier kolommen met de titel Urbis Amstelodamensis Descriptio. Deze werd samen met vertalingen in het Nederlands en Frans ter weerszijden van de 2^e uitgave van de kaart van Amsterdam uit *1647 1647 1 blad* en vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode geplakt. Het is mogelijk dat daar nog kleine decoratieve, maar niet bekende, afbeeldingen tussen geplaatst moesten worden. Het blad vermeldt de naam Jacob (Aertsz.) Colom in de rol van drukker, uitgever en boekhandelaar en vermeldt het jaar 1647.
- 8D** Fransstalige tekst in vier kolommen met de titel Description de la Ville d'Amsterdam. Deze werd samen met vertalingen in het Nederlands en Latijn ter weerszijden van de 2^e uitgave van de kaart van Amsterdam uit *1647 1647 1 blad* en vervaardigd door Balthasar Florisz van Berckenrode geplakt. Het is

mogelijk dat daar nog kleine decoratieve, maar niet bekende, afbeeldingen tussen geplaatst moesten worden.

- 9-10** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door Claes Jansz. Visscher. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1643 ca. - 1648 2 bladen*
- 9** Kaart van Amsterdam. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door Claes Jansz. Visscher. De kaart is gedecoreerd met afbeeldingen van het oude stadhuis op de Dam, de Beurs van Hendrik de Keyser, *1643 ca. 1 blad*
het Oostindisch Huis (het voormalige Bushuis gebouwd in 1555) en het Westindisch Huis. Middenonder een stadsprofiel gezien van af het IJ met tekst in Latijn en Nederlands. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 10** Kaart van Amsterdam. 4^e uitgave. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door Claes Jansz. Visscher. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. Toegevoegd werden onder andere aanplempingen van Vlooienburg in de Amstel *1643 ca. - 1648 1 blad*
en nabij de Staalstraat waar het 's-Gravelandse Veer en de Staalkade ontstonden. De decoraties in de linker- en rechterbenedenhoek werden gemoderniseerd. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 11** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door Johannes Janssonius. De kaart is een navolging van een oudere uitgave die Joan Blaeu op de markt bracht (SAA: 10095/36). Oriëntatie: zuidzuidwest boven *1657 ca. 1 blad*
- 12** Reconstructiekaart van Amsterdam zoals de stad er in 1612 uitgezien zou hebben. Schaal ca. 1:8.750. De kaart verscheen in verschillende uitgaven van de Handvesten, Privilegien, Octroyen *1662 - 1748 1 blad*
En Willekeuren Der Stad Amstelredam die verschenen bij Otto Barentsz. Smient en Jodocus Smient in 1662-1663, bij Otto Barentsz. Smient en Bernardus Smient in 1684, bij Jan Rieuwertsz. in 1694 en bij Hendrik van Waesberge en Salomon en Petrus Schouten in 1748. Met weergave van de paden buiten de middeleeuwse stadsmuur. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 13-14** Kaart van Amsterdam. Het oorspronkelijke ontwerp van de kaart maakte Daniël Stalpaert. Hij werd getekend door Nicolaes Berghem en hoogst waarschijnlijk gegraveerd door Pieter Hendrickszoon Schut. *1662 - 1695 2 bladen*
Schaal ca. 1:7.000. Uitgegeven door Nicolaas Visscher. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 13** Kaart van Amsterdam met het uitbreidingsplan van stadsarchitect Daniël Stalpaert. Hij werd getekend door Nicolaes Berghem en hoogst waarschijnlijk gegraveerd door Pieter Hendrickszoon Schut. *1662 - 1664 1 blad*
1^e uitgave. Schaal ca. 1:7.000. Gedrukt bij Nicolaas Visscher. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 14** Kaart van Amsterdam. Het oorspronkelijke ontwerp van de kaart maakte Daniël Stalpaert. De kaart werd getekend door Nicolaes Berghem en hoogst waarschijnlijk gegraveerd door Pieter Hendrickszoon Schut. *1688 - 1695 1 blad*
5^e uitgave (variant I: met afgedekt stadsprofiel, waarvoor een promotionele tekst inzake de beoogde bouw van de koepelkerk in de plaats kwam). Schaal ca. 1:7.000. Oorspronkelijk uitgegeven door Nicolaas Visscher. Aan deze uitgave werd onder andere een plan voor een koepelkerk op de Botermarkt naar een ontwerp van de kerkmeester van de Oude Kerk Mr. Nicolaas Listingh toegevoegd. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 15** Kaart van Amsterdam met het uitbreidingsplan van stadsarchitect Daniël Stalpaert uit 1662. Gegraveerd door Julius Müllhüsser (ook wel Milheuser of Milheusser). 1^e uitgave. Schaal ca. 1:3.100. *01/1663 1 kaart in 6 kaartbladen en 1 legendablad met 3 stroken.*
De zes kaartbladen geven een gedetailleerde inzicht op de vierde uitleg van de stad, waartoe de vroedschap op 30 januari 1662 besloot. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 16-17** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:3.750. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. 1676 - 1726 2 kaarten, beide met stadsprofiel: 1 gemonteerd (2^e uitgave), 1 losbladig (4^e uitgave)
- 16** Kaart van Amsterdam. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:3.750. De kaart vermeldt geen tekenaar, graveur of uitgever. Pas de derde uitgave van de kaart noemt de naam van Pieter Mortier (1661-1711). 1676 ca. 1 kaart met stadsprofiel, in 4 bladen, gemonteerd
Het is onwaarschijnlijk dat Mortier ook deze tweede uitgave uitgaf, hij was toen pas 15 of 16 jaar. De titel moeilijk leesbaar omdat hij niet volledig uit de twee bovenste koperplaten geklopt werd. Aan de onderzijde toont de kaart een fraai stadsprofiel. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 17** Kaart van Amsterdam. 4^e uitgave. Schaal ca. 1:3.750. Uitgegeven door Johannes Covens en Cornelis Mortier. Met stadsprofiel aan onderzijde van het kaartbeeld. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. 1720 - 1726 1 kaart in 4 losse bladen
- 18** Kaart van Amsterdam. 3^e uitgave. Schaal ca. 1:7.900. Uitgegeven door Carel Allardt. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. 1682 - 1683 1 blad
- 19** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:4.600. Uitgegeven door Johannes de Ram. De kaart is een geactualiseerde navolging van een oudere kaart van Nicolaes Visscher 1691 - 1693 1 kaart in 4 bladen, met stadsprofiel.
(zie: SAA: 10001/14). De decoraties kopieerde De Ram van een kaart van Frederik de Wit (zie SAA: 10095/117). De kaart werd opgedragen op aan de Amsterdamse burgemeester Gerard Bors van Waveren, wiens naam en familiewapen op de kaart staan. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 20-22** Eén navolging en twee reproducties van de kaart van Amsterdam die Cornelis Anthonisz in 1538 schilderde. Het schilderij, op een schaal van ca. 1:1.500, behoort tot de collectie van het Amsterdam Museum. Oriëntatie: westnoordwest boven. 1691 ca. - 1933 1 blad, 1 albuminedruk, 1 blad op karton
- 20** Navolging van de geschilderde kaart van Amsterdam die Cornelis Anthonisz in 1538 maakte. Schaal ca. 1:8.900. De kaart is hoogst waarschijnlijk een voorstudie voor de kaart van Amsterdam die verscheen in de 1691 ca. 1 blad
Beschrijving van Amsterdam (...) tot den jare 1691 (...) (zie SAA: 10095/123 en SAA: bibl. 15030/11556), samengesteld door Casparus Commelin en dat verscheen bij de weduwe van Aart Dirksz. Oossaan (e.a.). De kaart heeft een gridnet, wat een hulpmiddel was als er van een origineel een kopie gemaakt moest worden. De tekening vermeldt in de linkerbenenhoek 1536 CAT, wat suggereert dat de kaart gesigeneerd werd door Cornelis Anthonisz in 1536. Vanwege de papierdatering is dit niet mogelijk. De vermelding moet gezien worden als aanduiding van de herkomst van het beeld. Het jaartal 1536 is hierbij onjuist. Dit moet zijn 1538. Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 21** Fotografische reproductie van de kaart van Amsterdam die Cornelis Anthonisz in 1538 schilderde. De albuminedruk, staat niet vermeld in de catalogus van zijn collectie die Louis Splitgerber tot medio 1873 bijwerkte en 1873 - 1880 ca. 1 fotografische reproductie in z/w
in januari 1874 publiceerde. Hoogst waarschijnlijk werd de foto dus tussen 1873 en ca. 1880 gemaakt. Omdat Splitgerber in april 1879 overleed kan hij hem nog zelf aan zijn in september 1878 aan de gemeente geschenken collectie toegevoegd hebben. Het is ook mogelijk dat een latere beheerder dit deed. Het origineel van deze, op een schaal van ca. 1:1.500, geschilderde kaart behoort tot de collectie van het Amsterdam Museum. Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 22** Reproductie van het schilderij van Cornelis Anthonisz uit 1538. Vervaardigd door L. van Leer & Co. Uitgegeven door het Genootschap Amstelodamum. Het origineel van deze, op schaal van ca. 1:1.500 1933 1 kaart op karton

- geschilderde kaart behoort tot de collectie van het Amsterdam Museum. De reproductie toont het schilderij op ongeveer de helft van de oorspronkelijke (= 116x159 cm) afmetingen. Oriëntatie: westzuidwest boven.
- 23** Kaart van Amsterdam. 3^e uitgave. Schaal 1:7.250. De kaart werd uitgegeven door de erven van J. Jansz. van Waesberge of door Frederik de Wit. In de uiterste rechterbenedenhoek *1694 - 1706 1 blad* staat in pen de naam Laurens Scherm bijgeschreven. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 24** Kaart van Amsterdam. Het ontwerp van de decoraties, mogelijk ook het kaartbeeld en de gravure door vermoedelijk Romeyn de Hooghe. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door T. Danckerts. Met een opdracht door Pieter Persoy aan Jonas Witsen *1701 - 1704 1 blad* die op zeventienjarige leeftijd tot stadssecretaris benoemd werd. Het laatste maakt aannemelijk dat Persoy de eerste uitgever was. Een exemplaar van een eerste uitgave is niet bekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 25** Kaart van Amsterdam. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:5.200. Uitgegeven door Elizabeth Verzijl, de weduwe van Nicolaas Visscher. Schaal 1:5.000. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1715 - 1726 1 kaart in 2 bladen gemonteerd*
- 26** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd door Gerrit de Broen jr. 2^e uitgave. Schaal ca 1:3.750. Uitgegeven door Gerrit de Broen sr. Het impressum wijzigde ten opzichte van de eerste uitgave in: *1728 - 1737 1 kaart in 4 bladen, gemonteerd, ingelijst*
Tot Amsterdam by Gerred de Broen, op 't Rockin by d'Olyslagers steeg, in Leyden Ontset. Aan het kaartbeeld werd een aantal nieuwe huizen op de noordoosthoek van de Botermarkt (nu Rembrandtplein) toegevoegd, die in 1728 gebouwd werden. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 27-30** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.500. Gedrukt bij Reinier en Joshua Ottens. Verschillend geannoteerd. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1730 ca. 4 bladen*
- 27** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.500. gedrukt door Reinier en Joshua Ottens. Onder het kaartbeeld staat in contemporain schrift: In dit plan worden de Waterkeeringen *1730 ca. 1 blad* en Schutsluissen aangegeven. Deze werden, met de stroomrichtingen van het water, in manuscript, in rood en blauw ingetekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 28** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.500. Gedrukt door Reinier en Joshua Ottens. Onder het kaartbeeld staat in contemporain schrift: Amsterdam Afgedeelt in Ratelwagts Wyken. *1730 ca. 1 blad* Deze indeling in 22 wijken staat ingetekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 29** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.500. Gedrukt door Reinier en Joshua Ottens. Onder het kaartbeeld staat in contemporain schrift: Kaart van de Bakkers Wyken wier gild (gilde) opgericht is in 't Jaar 1530, wordende gehouden achter de Oude Kerk. *1730 ca. 1 blad* Deze indeling in 11 wijken staat ingetekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 30** Kaart van Amsterdam. Schaal ca. 1:7.500. Gedrukt door Reinier en Joshua Ottens. Onder het kaartbeeld staat in niet-contemporain schrift: Diaconiewijken der Waalse Gemeente. *1730 ca. 1 blad* Deze indeling in 13 wijken staat ingetekend. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 31-32** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:4.750. Linksboven een inzetkaart van Amstelland. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1734 - 1784 ca. 2 bladen*
- 31** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:4.750. Links en rechts van het kaartbeeld werden

apart gegraveerde stoken geplakt met *1734 1 kaart in 2 bladen en 2 bijgeplaatste stoken met familiewapens de familiewapens van de burgemeesters van Amsterdam sedert de alteratie van 1578. Linksboven een inzetkaart van Amstelland. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.*

- 32** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. 6^e uitgave. Schaal ca. 1:4.750. Linksboven een inzetkaart van Amstelland. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1784 ca. 1 kaart*
- 33** Reconstructiekaart van Amsterdam zoals de stad er in de periode 1482 tot 1601 uitgezien zou hebben. 4^e uitgave. Schaal ca. 1:6.000. De kaart verscheen in de Handvesten, Privilegien, Octroyen *1748 1 blad*
En Willekeuren Der Stad Amstelredam, uitgegeven door Hendrik van Waesberge en Salomon en Petrus Schouten. Het kaartbeeld is afgeleid van de kaart van Cornelis Anthonisz. uit 1544. Een verschil met de 3^e uitgave is dat de oever van de Singelgracht bijgegraveerd werd. Oriëntatie: Westzuidwest boven boven.
- 34** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd door Romeyn de Hooghe. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:7.250. Uitgegeven door Bernardus Cleynhens (Kleynhens) te Haarlem. Voor een 1^e uitgave van de kaart, uitgegeven door Gerard Valk (Valck), zie: SAA: 10095/90. *1754 ca. 1 blad*
Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 35** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd door Caspar Philips Jacobsz. 1^e uitgave. Schaal 1:6.750. Uitgegeven door F.W. Greebe. Aangegeven wordt op welke weekdagen de postkoetsen in Amsterdam *1766 1 blad*
uit de provincies Zeeland en Brabant en uit het buitenland in de stad aankomen en weer vertrekken. Voor een geannoteerde versie van deze kaart zie SAA: 10001/613. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 36** Kaart van Amsterdam. Gegraveerd door C. van Baarsel. 13^e uitgave. Schaal ca. 1:5.100. Uitgegeven door Mortier, Covens en Zoon. Het is opvallend dat achter de titel het jaartal 1812 genoemd wordt, terwijl 1816 genoemd wordt als jaar *1816 1 blad*
van actualisering van het kaartbeeld. Met uitgebreide lijsten met Publieke Gebouwen, Kerken, Gestichten, Hofjes etc., Straaten en Steegen en Zaagmolens. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 37** Kaart van Amsterdam. Getekend door H.P. Eskes, geëmployeerde bij Stads Publieke Werken. Gegraveerd door Daniël Veelwaard. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:6.500. Gedrukt bij de Kunstplaatdrukkerij van de Weduwe A. Koning en J.F. Brugman. *1842 - 1845 1 blad*
Uitgegeven door Mortier, Covens en Zoon. Samengesteld en met goedkeuring van Heeren Burgemeester en Wethouders aan hun Edel Achtbare opgedragen. Oriëntatie: noordnoordoost boven.
- 38** Kaart van Amsterdam. Getekend en gegraveerd bij Baarsel & Tuyn. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:9.250. Uitgegeven door François Buffa en Zonen. Aan de onderzijde is een strook met de naam *1847 1 blad*
van uitgever Buffa afgesneden. Oriëntatie: noordnoordoost boven.
- 39** Navolging van de kaart van Amsterdam die Jacob van Deventer tussen 1558 en 1570 maakte. Getekend door J.G. van Niftrik. Schaal 1:8.250. Oriëntatie: noord boven. *1875 - 1890 1 blad*

1.2. Burgerwijkenkaarten 1651 ca. - 1795

1.2.1. Kaarten met indelingen van burgerwijken 1651 ca. - 1766

- 40** Kaart van Amsterdam met 54 burgerwijken in het jaar 1651. Schaal ca. 7.100. Uitgegeven door Cornelis Danckerts. Met de namen van de kapiteins en aan hen toegewezen wijken. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1651 ca. 1 blad*
- 41** Kaart van Amsterdam waarop de regio's van de 6 regimenten en de 50 burgerwijken staan ingetekend. Anoniem. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:7.500.

Behalve de titel en de cijfers ter aanduiding van de wijken komen er op de kaart geen toponiemen voor. *1681 1 blad*

Voor een 1^e uitgave van de kaart met 48 burgerwijken zie: SAA: 10095/87. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 42 Kaart van Amsterdam met de regio's van de 5 burgerregimenten en 60 compagnieën. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:7.000. Uitgegeven door Andries en Hendrik de Leth. Met apart gedrukte legenda met de titel: *1726 - 1731 Aanwijzingen of Verklaringen, wegens de vermaarde Koopstad Amsterdam, waar in Planswyze aangewezen word de 5 Burger Regimenten, de 60 Compagnien, de voornaamste Gebouwen, Straaten, Steegen, en Waterkeeringen c.* Voor de 1^e uitgave zie: SAA: 10035/190. Oriëntatie zuidzuidwest boven.
- 43 Kaart van Amsterdam met verdeling in schutterswijken en regimenten en aanduiding der brandspuiten. Gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. 3^e uitgave. Schaal ca. 1:4.750. Linksboven een inzetkaart van Amstelland. Oriëntatie: zuidzuidwest boven. *1736 - 1737 5/403/2/4/02*
- 44 Kaart van Amsterdam. Gegraveerd door Caspar Philips Jacobsz. 1^e uitgave. Schaal 1:6.750. Uitgegeven door F.W. Greebe. Aangegeven wordt op welke wekdagen de postkoetsen in Amsterdam *1766 1 blad* uit de provincies Zeeland en Brabant en uit het buitenland in de stad aankomen en weer vertrekken. De regionale indeling in 60 burgerwijken werd in kleur aan het kaartbeeld toegevoegd. Met de cijfers 1 tot en met 5 staan wijken buiten de Singelgracht aangegeven. Hierin onderscheidt de kaart zich van een tweede exemplaar van deze kaart in de Splitgerbercollectie van (SAA: 10001/35). Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

1.2.2. Kaarten van burgerwijken 1733 - 1795

- 45 Kaart van burgerwijk 1. Opgenomen en getekend door Jacobus Verstegen. Gegraveerd door C. van Baarsel. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.000. Uitgave van F.W. Greebe. Met een sieromlijsting met zes schilden waarvan er vijf familiewapens en de namen *1794 - 1795 1 blad* tonen van de (onder)officieren van de wacht: kapitein Johan Cornelis Bert, luitenant Hendrik Ruttens, vaandrig (het schild is leeg en een naam ontbreekt) en de sergeanten Jan Casper Zeeweke, Hendrik Dk. Slykhuys en Wouter Brave. Zij waren in de jaren 1794-1795 in deze combinatie in functie. De Heertjes Lijnbaan, de Muiderpoort en de Sint-Anthoniswaag, die als gebouw van de hoofdwacht in gebruik waren, werden als inzet en in opstand gegraveerd bijgeplaatst. Met legenda. Oriëntatie: noordnoordoost boven.
- 46 Kaart van burgerwijk 4. Ontworpen en vervaardigd door Caspar Philips Jacobsz. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:700. Met een sieromlijsting met het gekroonde wapen van Amsterdam en zes schilden met de familiewapens van de (onder)officieren *1748 - 1768 1 blad* van de wacht: kapitein Jan Colonus, luitenant Jacob van der Werf, vaandrig Clement Wolfers en de sergeanten Benjamin de Ruyter, Matthys Houtman en Jan Bulte. De 1^e uitgave van de kaart werd gegraveerd in 1743. Genoemde (onder)officieren waren in deze samenstelling tussen 1748 en 1768 in functie. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 47 Kaart van burgerwijk 6. Ontworpen, getekend en gegraveerd door Adolph van de Laan. Schaal ca. 1:600. Met een sieromlijsting met het gekroonde wapen van Amsterdam en acht schilden met de familiewapens van de kolonels Jan van Loon *1738 - 1740 1 blad* en Harmen Hendrik van de Poll, kapitein Gillis van den Bempden, luitenant Jan van Balen, vaandrig Robbert Makreel en de sergeanten Meindert Kolder, Andries Kalkoen en Joannes Kalkoen. Zij waren in deze combinatie in de jaren 1738-1740 in functie. Oriëntatie: zuidzuidwest.
- 48 Kaart van burgerwijk 7. Gemeten door Jan Spruytenburg, beëdigd landmeter. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:550. De kaart toont acht schilden met de

familiewapens en namen van de regimentskolonels Dirk Trip en Jan van Loon en de 1734 - 1738 1 blad

(onder)officieren van de wacht kapitein Thomas King, luitenant Jan de Lange, vaandrig Barent Berkhof en de sergeanten Hendrick Onversaagt, Barent de Zeeuw en Johannes Covens. Zij waren in deze combinatie tussen 1734 en 1738 in functie. Met een door putti geflankeerd en met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. De Beurs en de grote en kleine vleeshal werden in opstand gegraveerd. Met legenda. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 49 Kaart van burgerwijk 11. Getekend, gegraveerd en hoogst waarschijnlijk ook uitgegeven door Hendrik de Leth. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:800. Met een sieromlijsting met zes schilden die de familiewapens en de namen tonen van de officieren 1744 - 1748 1 blad

van de wacht: kapitein Christian Scholten, luitenant Gerrit de Nys en vaandrig Mattheus van Zuylen. Zij waren in de periode 1744-1748 in deze combinatie in functie. De familiewapens en namen van de sergeanten ontbreken. Met een door twee leeuwen geflankeerd en door een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. De hoofdwacht en de Montelbaanstoren werden in opstand gegraveerd. Met legenda. Oriëntatie: noordwest boven.

- 50 Kaart van burgerwijk 11. Getekend, gegraveerd en hoogst waarschijnlijk ook uitgegeven door Hendrik de Leth. 4^e uitgave. Schaal ca. 1:800. Met een sieromlijsting met zes schilden die de familiewapens en de namen tonen van de (onder)officieren 1748 - 1750 1 blad

van de wacht: kapitein Mattheus van Zuylen, luitenant Jan Arnold van Orsoy, vaandrig Joan Blom en de sergeanten Albert van der Kamp, Harmanus van Selm en Erasmus van der Burgh. Zij waren in deze combinatie in de periode 1748-1750 in functie. Met een door twee leeuwen geflankeerd en door een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. De hoofdwacht en de Montelbaanstoren werden in opstand gegraveerd. Met legenda. Oriëntatie: noordwest boven.

- 51 Kaart van burgerwijk 12. Getekend door Caspar Philips Jacobsz. Schaal ca. 1:650. Uitgegeven door F.W. Greebe. Met een sieromlijsting en zes wapenschilden. Hierop zijn de familiewapens van de kapitein Hendrik Hoffham, 1769 - 1776 1 blad

luitenant Harm Ledden Hulsebosch en vaandrig Jan Bolten ingevuld. De overige drie schilden zijn leeg. Omdat enkele woningen in het kaartbeeld namen van sergeants vermelden waren hiervoor hoogst waarschijnlijk Jan Willem Zeegers, Pieter Kroon en Jacobus Kroon in functie. Hun namen familiewapens hadden op de kaart kunnen staan. Zij waren in deze combinatie in de jaren 1769-1776 in functie. Oriëntatie: oost boven.

- 52 Kaart van burgerwijk 13. Getekend, gemeten en gegraveerd door Hendrik de Leth, kunst en kaartverkoper op de Beurssluis. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.000. Met zes schilden met de familiewapens en de namen van de (onder)officieren 1748 - 1770 1 blad

van de wacht: kapitein Bernard Scholten, luitenant Matthys van Son de Jonge, vaandrig Isaac Scholten en de sergeanten Christiaan Everard Roeloffs, Abraham Smit en Bernardus van de Velde. Zij waren in de periode 1748 tot 1770 in deze combinatie in functie. Met legenda. De Zuiderkerk werd in opstand gegraveerd. Met een gekroond wapen van Amsterdam, geflankeerd door leeuwen, geplaatst boven de titel. Oriëntatie: oost boven.

- 53 Kaart van burgerwijk 15. Gemeten, getekend en gegraveerd door Caspar Philips Jacobsz. geadmitteerd landmeter. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:3.700. Met een sieromlijsting met zes schilden die de familiewapens en de namen tonen van de (onder)officieren 1773 - 1779 1 blad

van de wacht: kapitein Robbert Makreel, luitenant Adriaen Vlasvat, vaandrig Jan Leendert Steenhouwer en de sergeanten Jacob van Orssagen Paul,

Gerard Gaudelius en Teunis Vryburg. Zij waren in de jaren 1773-1779 in deze combinatie in functie. Met legenda en straatnamenregister. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 54** Kaart van burgerwijk 18. Getekend, gemeten, gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth, kaartverkoper op de Beurssluis. Schaal ca. 1:750. Met een sieromlijsting en zes niet ingevulde familiewapens. 1750 ca. - 1766 1 blad
Ook de namen van de officieren en onderofficieren ontbreken. Met legenda. Hendrik de Leth overleed in 1766, wat daardoor een bovengrens voor de datering aangeeft. Oriëntatie: west boven.
- 55** Kaart van burgerwijk 22. Ontworpen en gegraveerd door Caspar Philips Jacobsz. Schaal ca. 1:1.000. Met een sieromlijsting en twee niet ingevulde cartouches 1762 1 blad
voor een titel en legenda. Met zes afgebeelde familiewapens, waarbij de namen van de officieren en onderofficieren ontbreken. Hierdoor heeft de kaart de status van proefdruk. In manuscript werden meerdere toponiemen en de titel Wijk 22 bijgeschreven. Oriëntatie: noordoost boven.
- 56** Kaart van burgerwijk 25. Gemeten, getekend en gegraveerd door Hendrik de Leth. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:600. Met een sieromlijsting met zes schilden die de familiewapens en de namen tonen van de (onder)officieren van de wacht: kapitein Willem 1759 - 1767 1 blad
- 57-57A** Kaart van burgerwijk 26. Ontworpen en gegraveerd door J. Punt. Schaal ca. 1:800. De sterk gedecoreerde kaart heeft een sieromlijsting met onder andere putti, een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam en zes schilden voor familiewapens 1761 2 bladen
van de (onder)officieren van de burgerwacht van de wijk. Alle gebouwen in de wijk werden in opstand getekend. Oriëntatie: west boven.
- 57** Kaart van burgerwijk 26 (bovenblad). Ontworpen en gegraveerd door J. Punt. Schaal ca. 1:800. De sterk gedecoreerde kaart heeft een sieromlijsting met onder andere putti en een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. 1761 1 blad
De kaart toont nog zes wapenschilden. Daarvan staan er vijf op het bovenblad, waarvan er vier gevuld zijn met een familiewapen. Deze schilden kregen de letters A (Jacob Juillot, kapitein), B (Johannes Caudri, luitenant), C (schild niet ingevuld, geen naam, vaandrig), D (Hendrik Telghuys, sergeant) en E (Cornelis Wilt, sergeant). Familiewapen F (Wessel Telghuys, sergeant) werd afgebeeld op het onderblad (SAA: 10001/57A). Genoemde (onder)officieren waren in deze combinatie in de jaren 1759-1772 in functie. Met een renvooi. Alle gebouwen werden in opstand getekend. Oriëntatie: west boven.
- 57A** Kaart van burgerwijk 26 (onderblad). Ontworpen en gegraveerd door J. Punt. Schaal ca. 1:800. De sterk gedecoreerde kaart heeft een sieromlijsting met onder andere putti en een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. 1761 1 blad
De kaart toont zeven wapenschilden, waarvan het stadswapen en vijf schilden van (onder)officieren op het bovenblad afgebeeld staan (zie: SAA: 10001/57). Alleen familiewapen F (Wessel Telghuys, sergeant) werd op het onderblad gepaatst. De (onder)officieren die op het boven- en onderblad genoemd worden waren in deze combinatie in de jaren 1759-1772 in functie. Met een renvooi. Alle gebouwen werden in opstand getekend, onder andere staat de Nieuwezijdskapel fraai ingetekend. Met afbeeldingen van het exercitieterrein bij de Ossenmarkt en de Waag op de Botermarkt (Rembrandtplein). Oriëntatie: west boven.
- 58** Kaart van burgerwijk 27. Anoniem. Schaal ca. 1:600. De kaart toont geen schilden met familiewapens en vermeldt enkel de naam van de kapitein van deze burgerwacht Willem van Loon Jansz. Hij was in de periode 1732-1746 in functie. 1732 - 1746 1 blad
Met legenda. Oriëntatie: zuidwest boven.

- 59 Kaart van burgerwijk 28. Anoniem. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:1.000. Met zes schilden waarvan er vijf de familiewapens en de namen tonen van de (onder)officieren van de wacht: kapitein Johan de Rothe, luitenant Adriaan Graver, 1736 1 blad
vaandrig Abraham ter Borch Junior en de sergeanten Hendrik Melissen en Jan van Blanken. een zesde wapen en naam ontbreken. Zij waren in het jaar 1736 in deze combinatie in functie. Met een strook aan de onderzijde met de namen van 28 gangen en stegen waarvan de nummers in het kaartbeeld terugkomen en een legenda. De Regulierswaag op de Botermarkt (Rembrandtplein) werd in opstand gegraveerd. Oriëntatie: zuid boven.
- 60 Kaart van burgerwijk 30. Gemeten door Jan Spruytenburg, beëdigd landmeter. Gegraveerd door Hendrik de Leth. Schaal ca. 1:1.300. De kaart toont drie schilden voor de kapitein, luitenant en vaandrig van de wacht. 1733 1 blad
Deze tonen echter geen familiewapens en vermelden geen namen. De kaart werd hoogst waarschijnlijk ook door Hendrik de Leth uitgegeven. Met een legenda. De Jan Rodenpoortstoren werd in opstand getekend. Oriëntatie: westnoordwest boven.
- 61 Kaart van burgerwijk 30. Gemeten door Jan Spruytenburg, beëdigd landmeter. Ontwerp van de decoraties door J. Otten Husly. Gegraveerd door Reinier Vinkeles. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:1.300. De kaart toont zes schilden die geen familiewapens tonen 1758 - 1759 1 blad
en geen namen vermelden. Uitgegeven door P. Schenk Petersz. Oriëntatie: westnoordwest boven.
- 62 Kaart van burgerwijk 35. Door Korsselis van Jagen en zoon Jan van Jagen, Naar t'Leven Afgetekent en in t'Koper gebracht. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.400. De kaart toont acht schilden met de familiewapens en namen van de regimentskolonels 1738 - 1748 1 blad
Dirk Trip en Jan van Loon en de (onder)officieren van de wacht kapitein Jan Agges Scholtenwacht, luitenant David Sennepart, vaandrig Francois Willem Westerhoudt en de sergeanten Everard Munniks, Barent Holsteyn en Jan van Gogh. Zij waren in deze combinatie van 1738-1748 in functie. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 63 Kaart van burgerwijk 35. Ontworpen en gegraveerd door F. de Bakker. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:1.400. Met een sieromlijsting met elf schilden met de familiewapens van de vijf regimentskolonels Hendrik Stadtlander, Jacob Elias, Cornelis Weyerbroek, 1750 1 blad
Jacobus Du Peyrou Jansz. en Gidion Victor, en zes kleinere schilden van de (onder)officieren van deze burgerwacht: kapitein Hendrik Balthasar van Aalst, luitenant Jan Hartgers Asschenberg, vaandrig Fredrik Dirk de Ram en de sergeanten Jan van Gogh, Jan Corver en Willem van der Houw Nederhof. Zij waren van 1748-1752 in deze combinatie in functie. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.
- 64 Kaart van burgerwijk 46. Gemeten, getekend en gegraveerd door Caspar Philips Jacobsz. geadmiteerd landmeter. Schaal ca. 1:1.400. Met een sieromlijsting met zes schilden die de familiewapens en de namen tonen van de (onder)officieren 1783 1 blad
- 65 Kaart van burgerwijk 47. Ontworpen en getekend door G. Wartenaar. Schaal ca. 1:1.000. Ingekleurde tekening met een sierrand met zes schilden waarvan er vier de familiewapens en de namen van de (onder)officieren van de wacht tonen: 1767 1 blad
geen scans op aanvraag
- 66 Kaart van burgerwijk 51. Gemeten, getekend en gegraveerd door Caspar Philips Jacobszoon. Schaal ca. 1:1.100. Met een sierrand met zes schilden met de familiewapens en de namen van de (onder)officieren van de wacht: 1775 1 blad
kapitein Ps.Js. Determeyer Weslingh, luitenant Jan Lambers, vaandrig

Carel Wm. Hoemann en de sergeanten Johannes Chemet, Steeven ter Hoeven en Jan schutte Hoyman. Zij waren in de periode 1775 tot 1785 in deze combinatie in functie. Met een inzet in negen fragmenten met de gebouwen van de hoofdwacht (stadhuis op de Dam), twee bijwachten (het Zeerechthuis en het NZ Herenlogement), drie bijposten (In de Peperstraat, en bij de Oude en de Nieuwe Stadsherberg) en de Raampoort, de Zaagmolenpoort en de Haarlemmerpoort. Met legenda, een uitgebreid straatnamenregister en een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. Oriëntatie: noord boven.

- 67** Kaart van burgerwijk 52. Ontworpen door Pieter Glasius. Gegraveerd door T. Koning. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:1.750. Met een sieromlijsting met zes schilden met de familiewapens van de (onder)officieren van de wacht: *1765 - 1772 1 blad*

kapitein Willem van der Meulen, luitenant Iperus Wiselius, vaandrig Jan Wiselius, Clement Wolffers en de sergeanten Leendert Reyne, Benjamin Groen en Hendrik Spokebrand. Zij waren tussen 1765 en 1772 in deze combinatie in functie. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 68** Kaart van burgerwijk 53. Gemeten, getekend en gegraveerd door Caspar Philips Jacobszoon. Schaal ca. 1:1.500. Met een sierrand met zes schilden met de familiewapens en de namen van de (onder)officieren van de wacht: *1777 1 blad*

kapitein Hendrik van Eyl Sluyter, luitenant Tamme Beth IJsbr., vaandrig Johannes Beth en de sergeanten Cornelis van Sante, Lambert Planter en Cornelis Koogh. Zij waren in de periode 1776 tot 1786 in deze combinatie in functie. Met een inzet in negen fragmenten met de gebouwen van de hoofdwacht (het stadhuis op de Dam), twee bijwachten (het Zeerechthuis en het NZ Herenlogement), drie bijposten (In de Peperstraat, en bij de Oude en de Nieuwe Stadsherberg) en de Raampoort, de Zaagmolenpoort en de Haarlemmerpoort. Met legenda, een straatnamenregister, meerdere in de grachten en IJ gegraveerde schepen en een met een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam. Oriëntatie: oost boven.

- 69** Kaart van burgerwijk 54. Gemeten en getekend door Jan Meyer. Schaal ca. 1:1.700. De kaart toont een sieromlijsting met een door een keizerskroon gedekt wapen van Amsterdam en zes schilden die nog geen familiewapens tonen *1765 - 1774 1 blad*

en geen namen vermelden. De molens op de bolwerken en enkele gebouwen, waaronder de Haarlemmerpoort, en enkele schepen in aanbouw werden in opstand getekend. Met een lijst van gangen binnen de wijk en een legenda. Oriëntatie: westnoordwest boven.

- 70** Zes familiewapens en namen van (onder)officieren van burgerwijk 54 gedrukt op één blad. Genoemd worden Kapitein Clemens Jansz., Luitenant Ps.Js. Determeyer Weslingh, vaandrig Johannes van Diest en de sergeanten Cornelius Treurniet, *1765 - 1774 1 blad*

Jan Peyse en Dirk van Seldam. Zij waren in deze combinatie van 1765 tot 1774 in functie. De wapens en namen dienden uitgesneden te worden en over oudere familiewapens en namen van de kaart van burgerwijk 54 heen geplakt te worden, waardoor deze geactualiseerd werd.

- 71** Kaart van burgerwijk 56. Gemeten en getekend door J. Bolten, beëdigd landmeter. Vervaardigd door Caspar Philips Jacobsz. Schaal ca. 1:1.400. Met een sieromlijsting en zes schilden de familiewapens en namen tonen van de (onder)officieren *1772 1 blad*

van de wacht: kapitein Mr. Jan Bernd Bicker, luitenant Eduard Croese, vaandrig Gerard Adriaen onder de Linden en de sergeanten Gillis Schouten, Matthys Poortermans en Cornelis Bonte. Zij waren tussen 1770 en 1777 in deze combinatie in functie. Het gebouw van de hoofdwacht werd als inzet in opstand gegraveerd, bijgeplaatst. Met legenda. Oriëntatie: zuidoost boven.

- 72** Burgerwachtbriefje met een kaart van burgerwijk 56 met de oproep voor

Poulus Romond waarin hem: De wacht wordt aangezegd. Door Th. Koning begraveerd. Schaal ca. 1:5.750. Met een sieromlijsting en zes schilden die de familiewapens en namen tonen *1785 1 blad*

van de (onder)officieren van de wacht: kapitein Mr. Jan Bernd Bicker, luitenant Gerard Adriaan onder de Linden, vaandrig Willem Daniel des Ruelles en de sergeanten Gillis Schouten, Matthys Poortermans en Fyko de Valk. De officieren waren tussen 1779 en 1787 in deze combinatie in functie. Het gebouw van de hoofdwacht werd als inzet in opstand begraveerd, bijgeplaatst in de omlijsting. Met legenda. Oriëntatie: zuidoost boven.

- 73** Kaart van burgerwijk 57. Ontworpen en begraveerd door Caspar Philips Jacobsz. Schaal ca. 1:1.600. Uitgegeven door F.W. Greebe. Met een sieromlijsting met zes schilden waarvan er vijf familiewapens en de namen tonen van de *1771 - 1773 1 blad*

(onder)officieren van de wacht: kapitein Nicolaas Asschenbergh, luitenant Jan Andries Pauw en de sergeanten Gerrit van Waardenburg, Hartwig Heyl en Gerrit Bante. Zij waren van 1771 tot 1773 in deze combinatie in functie. Het gebouw van de hoofdwacht werd als inzet en in opstand begraveerd bijgeplaatst. Met legenda. Oriëntatie: zuidzuidwest boven.

- 74** Kaart van burgerwijk 58. Getekend door Dirck Truer. Begraveerd, en hoogst waarschijnlijk ook uitgegeven, door Hendrik de Leth. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:1.250. Met een sierrand met zes schilden met de familiewapens en de namen van de (onder)officieren *1741 - 1743 1 blad*

van de wacht: kapitein Cornelis Hulft, luitenant Hendrik Melissen, vaandrig Anthony Boursse en de sergeanten Joannes Tideman, David Melissen en Jan Knoop. Zij waren in de periode 1741 tot 1742 in deze combinatie in functie. Met drie kleinere schilden met de familiewapens en de namen van de Capiteins des Arms Dirck Truer, Abraham Sondervan en Mighiel van den Ende. Met legenda. De Regulierswaag (en hoofdwachtgebouw) en de nieuwe vleeshal op de Botermarkt (Rembrandtplein) werden in opstand getekend. Met een gekroond wapen van Amsterdam, geplaatst boven de titel. Oriëntatie: west boven.

- 75** Kaart van burgerwijk 60. Anoniem. Schaal ca. 1:1.400. Met een sierrand met zes schilden met de familiewapens en de namen van de (onder)officieren van de wacht: kapitein Jacob Ripperse van Hoolwerff, luitenant Frans Adam Carelson, *1753 - 1757 1 blad*

vaandrig Daniel Gravia en de sergeanten Jacob Wastyn van der Hagen, Dirk Foreest en Pieter Scheltema. Zij waren in de periode 1753 tot 1757 in deze combinatie in functie. Met legenda. Met een wapen van Amsterdam, geplaatst boven de wapenschilden van de sergeanten. Oriëntatie: noordoost boven.

1.3. Overige kaarten van delen van Amsterdam 1639 - 1841

- 76** Kaart van de Dam. Getekend door Cornelis Danckerts de Ry. Schaal ca. 1:2.000. Ingetekend staan het in 1652 afgebrande oude stadhuis, de vierschaar, het Sint-Elizabethsgasthuis, de Vogelsteeg, de Gasthuissteeg en een gedeelte van de Kalverstraat. *1639 1 blad*

Ook worden verschillende bewoners en/of eigenaren van panden aan de Dam genoemd. Oriëntatie: zuid boven.

- 77** Kaart met een nieuwe parkindeling van de Plantage. Getekend en uitgegeven door Jacob Bosch. Begraveerd door Daniël Stoopendael. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:4.400. In de titel wordt verwezen naar het besluit van het stadsbestuur hieromtrent *1682 ca. 1 blad*

van 16 januari 1682. Met een register van de lengte en breedte der kavels (Speeltuinen genoemd). De kaart heeft als voorbeeld gediend voor SAA: 10001/79. Oriëntatie: zuidzuidoost boven.

- 78** Kaart van de Dam en de omliggende straten. Anoniem. Schaal ca. 1:5.000. Afgebeeld staan onder andere het stadhuis (nu Koninklijk Paleis), de Nieuwe

Kerk, De Waag , alsmede de straten en stegen die op de Dam aansluiten. Oriëntatie: noordwest boven 1700 - 1750 1 blad

- 79** Kaart met een vernieuwde parkindeling van de Plantage. Hoogst waarschijnlijk gegraveerd door Hendrik de Leth. 2^e uitgave. Schaal ca. 1:400. Uitgegeven door Andries en Hendrik de Leth. De kaart is een navolging van een door Daniël Stoopendael 1726 - 1731 1 blad

gegraveerd ontwerp voor de Plantage door stadsingenieur en landmeter Jacob Bosch gedateerd 1682 (zie SAA: 10001/77). De datering van deze kaart is gebaseerd op het jaar 1726 waarin Andries de Leth de uitgeverij/winkel van Elizabeth Versijl (de weduwe van Nicolaes Vissscher) overnam en diens sterfjaar 1731. Met een register van de lengte en breedte der kavels (Speeltuinen genoemd). Oriëntatie: zuidzuidoost boven

- 80-80A** Kaart van de Oude en Nieuwe Waal, met afsluitbomen, wachthuizen, enz. Getekend, gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. Schaal ca. 1:2.100. De kaart heeft vier wapenschilden voor de familiewapens en namen van de 1735 ca. 1 kaart in 2 bladen (gemonteerd), 1 strook in 2 bladen (gemonteerd) Waalcommissarissen. Deze zijn niet ingevuld. Bij de kaart hoort een decoratieve onderrand met twee niet aaneen te sluiten prenten van gebouwen in het havengebied van Amsterdam gezien vanaf de IJ-zijde, geplaatst links en rechts van een stadswaapen. Oriëntatie: noordnoorost boven.

- 80** Kaart van de Oude en Nieuwe Waal, met afsluit bomen, wachthuizen, enz. Getekend, gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. Schaal ca. 1:2.100. De kaart heeft vier wapenschilden waarop voor de familiewapens en namen van de 1735 ca. 1 kaart in 2 bladen (gemonteerd) Waalcommissarissen. Deze zijn niet ingevuld. Oriëntatie: noordnoorost boven.

- 80A** Decoratieve strook met twee niet aaneen te sluiten prenten van gebouwen in het havengebied van Amsterdam gezien vanaf de IJ-zijde. Gegraveerd en uitgegeven door Hendrik de Leth. De strook diende onder de 'Kaart van de Oude 1735 ca. 2 bladen, gemonteerd en Nieuwe Waal, met afsluitbomen, wachthuizen, enz.' geplakt te worden. Op een van de prenten zien we onder andere het West-Indisch Huis en het schip Beeckesteyn. De twee prenten worden gescheiden door een wapen van Amsterdam dat vastgehouden wordt door twee klimmende leuwen op een gordijn dat weer vastgehouden wordt door twee putti.

- 81** Kaart van het oostelijk havengebied, globaal begrensd door het IJ, de (oostelijke) Stadsvest, het Entrepotdok, de Rapenburgwal en Waalseilandsgracht. Gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zoon. Schaal 1:2.000. Gedrukt bij de Wed. A. Koning 1829 - 1841 1 blad

J.F. Brugmans. Ingetekend staan werken aangelegd in de jaren 1829, 1830 en 1831. De titelcartouche vermeldt: Zamengesteld uit echte stukken door de Directie der Stads Publieke Werken 1841. Oriëntatie: noordoost boven

1.4. Kaarten van Amsterdam en omgeving 1650 - 1790

- 82** Kaart van Amsterdam en omgeving. Anoniem. Schaal ca. 1:67.000. Ingetekend staan troepen van, toen nog stadhouder, later prins, Willem II die van 30 juli tot 4 augustus 1650 de toegang tot Amsterdam blokkeerden. 1650 - 1665 ca. 1 blad

De inhoud van het kaartbeeld is vrijwel gelijk aan die van de kaarten die beschreven staan onder SAA: 10001/83 en SAA: 10001/84. Het is niet duidelijk welke kaart het voorbeeld was en welke gekopieerd werd. Oriëntatie: zuid boven.

- 83** Kaart van Amsterdam en omgeving met een profiel van de stad aan de bovenzijde. Schaal ca. 1:67.000. Gedrukt door Hugo Allard. Ingetekend staan troepen van, toen nog stadhouder, later prins, Willem II die begin augustus 1650 de toegang 1650 - 1654 1 blad waarop kaart met profiel en het gedicht geplakt

tot Amsterdam blokkeerden. In de linker- en rechterbovenhoek staan, ter weerszijden van het stadsprofiel, gegraveerde militairen met doorboven een lijsten met letters en cijfers die in het kaartbeeld en profiel terugkomen. Onder de kaart een beschrijving van de stad in dichtvorm door Jan Zoet met titel: Amsteldams begin en voortgangk. Van het jaar 1204 Tot op den vierden Augusti van't Jaar 1650. Het gedicht is gedateerd 1650, de kaart 1654. Oriëntatie: zuid boven.

- 84 Kaart van Amsterdam en omgeving met een profiel van de stad aan de bovenzijde. Schaal ca. 1:67.000. Gedrukt door Hugo Allard. Ingetekend staan troepen van, toen nog stadhouder, later prins, Willem II die begin augustus 1650 de toegang *1654 1 blad* tot Amsterdam blokkeerden. In de linker- en rechterbovenhoek staan, ter weerszijden van het stadsprofiel, gegraveerde militairen met daarboven lijsten met letters en cijfers die in het profiel terugkomen. Oriëntatie: zuid boven.
- 85 Kaart van het gebied rond Amsterdam zich uitstrekkend van de Wormer tot aan het noordelijk deel van de Ronde Venen in de provincie Utrecht. Anoniem. Schaal ca. 1:80.000. Het is een navolging van een uitsnede van de kaart die Joost Jansz. *1662 - 1748 1 blad* Beeldsnijder (Beelsnyder, Bilhammer) in 1571 van Holland en een groot deel van Utrecht maakte. De kaart werd opgenomen in verschillende edities van de Handvesten ofte privilegien ende octroyen, mitsgaders willekeuren, costuimen, ordonnantien en handelingen der stad Amstelredam (â€). De mijlpalen rond de stad zijn ingetekend. Oriëntatie noordnoordoost boven.
- 86 Kaart van Amsterdam en het gebied ten zuiden van de stad. Gemeten en getekend door Gerrit Drogenham, gegraveerd door Daniel Stopendaal. Schaal ca. 1:25.000. Uitgave Nicolaas Visser. Met Octroy van de Edele Hoogmogende Heren *1700 1 blad* Staten Generaal der Verenigde Nederlanden. De kaart werd met een eigen titel gedrukt. Deze kon worden uitgebreid met zes andere bladen die rond de hier beschreven kaart gemonteerd konden worden om zo een grotere kaart van Amstelland te presenteren met een daarbij behorende nieuwe titel (zie SAA: 10001/87). Oriëntatie: noord boven.
- 87 Kaart van Amstelland met een deel van Utrecht, Rijnland en Noord-Holland. 2^e uitgave. In circa 1700 gemeten en getekend door Gerrit Drogenham. Geactualiseerd door J. van Petersom. Schaal ca. 1:25.000. Uitgegeven door Nicolaas Visser. *1717 ca. 1 kaart in 7 bladen van ongelijke grootte, gemonteerd* De officiële titel van de kaart was: Nuwe Accurate Kaart Van Amstellandt, Met Een Gedeelte Van Sticht, Rhyndlandt, En Noord-Hollandt, Met De Ye Stroom, En De Banscheidingen Van De Steden En Dorpen, Daar In Gelegen Deze titelstrook ontbreekt. Erboven werd de titel geplakt die meegedrukt werd met het ook afzonderlijk verkrijgbare middenblad (zie ook SAA: 10001/86). De kaart geeft veel informatie over het gebied buiten de Singelgracht. Oriëntatie: noord boven.
- 88 Kaart van de Watergraafsmeer. Gegraveerd en uitgegeven door Pieter van den Berge. Schaal ca. 1:4.000. Met de namen en familiewapens van de baljuw en dijkgraaf, schepenen en heemraden en hoofdingelanden. Oriëntatie: zuid boven. *1719 1 kaart in 4 bladen (gemonteerd)*
- 89 Kaart van de Watergraafsmeer. Gegraveerd door Daniel Stoopendaal. Schaal ca. 1:10.000. Uitgegeven door Andries en Hendrik de Leth, kunsthandelaars op de Beurssluis in de Visscher. De kaart werd opgenomen in Het Verheerlykt Watergraefs- of *1725 1 blad* Diemer-Meer, By de Stadt Amsterdam (...), beschreven door Matthaeus Brounius van Niedek. Oriëntatie: zuid boven.
- 90 Kaart van Amsterdam. Ontworpen en gegraveerd door Pieter Mol. 1^e uitgave. Schaal ca. 1:12.500. Uitgegeven door Jan Mol. Hoewel de hoofdtitel aangeeft

dat de stad getoond wordt, is de kaart vooral interessant voor het gedetailleerd afgebeelde 1770 ca. 1 kaart

gebied buiten de Singelgracht. Er staan veel buitenhuizen afgebeeld waarvan de namen genoemd worden. Oriëntatie: noord boven.

91 Kaart van de Amstel waarop alle buitenplaatsen, herbergen en paden ingetekend staan van de Utrechtsepoort tot aan het Grote Loopveld bij Ouderkerk aan de Amstel. Gemeten in juni 1778 en getekend in juli 1779 door E. Florijn, geadmitteerd landmeter bij... 1778 - 1779 1 blad

92 Kaart van Amsterdam en omgeving. Gegraveerd door Cornelis van Baarsel. Schaal ca. 1:50.000. Uitgegeven door D.M. Langerveld. De kaart toont de versterkingen en inundaties rond de stad in september 1787 en de locaties waar de Pruisische 1790 1 blad

troepen onder leiding van de Hertog van Brunswijk zich voorbereiden op een aanval. De kaart vermeldt dat hij vervaardigd werd om deze gebeurtenis te herdenken. Met een legenda van militaire versterkingen en andere relevante locaties in het gebied. De nummers hiervan komen terug in het kaartbeeld. Oriëntatie: noord boven.

2 Stadsprofielen 1599 - 1848

93 Stadsprofiel van Amsterdam gezien vanaf de Volewijk op de noordoever van het IJ. Vervaardigd door Pieter Bast. 1599 1 blad

94 Stadsprofiel van Amsterdam gezien vanaf de Volewijk op de noordoever van het IJ. Gegraveerd en gedrukt door Claas Jansz. Visscher. Uitgegeven door Herman Allertsz Coster en Claes Jansz Visscher. 1611 1 profiel in 4 bladen
Visscher gebruikte bij zijn graveerwerk het stadsprofiel van Pieter Bast als voorbeeld.

95 Stadsprofiel van Amsterdam gezien vanaf de IJ-zijde. Uitgegeven door Rombout van den Hoeijen. Met een twaalftal schepen op de voorgrond. Onderaan een vers over het ontstaan en de groei van de stad in het Latijn, Nederlands en Frans. 1642 ca. 1 blad

In het beeld worden de belangrijkste (kerk)torens genoemd. In de rechterbenedenhoek staat een lijst met 16 andere gebouwen. De bijbehorende nummers staan boven de gebouwen in het beeld.

96 Stadsprofiel van Amsterdam gezien vanaf de IJ-zijde. Expressum à Petro van den Berghe (= uitgedrukt door = verbeeld of getekend door Pieter van den Berge). Uitgegeven door Gerard van Keulen, Tot Amsterdam Aan de Nieuwen Brug. 1715 - 1726 1 montage van 2 bladen

Links in het beeld vaart het fregat Peter en Paul (de naam Petrus en Paulus staat op de boeg van het schip). Het werd, mede door tsaar Peter de Grote, gebouwd en in 1698 te water gelaten. Gesuggereerd wordt dat de tsaar, met een verrekijker in de hand, op de achterplecht gestaan zou hebben van het jacht dat ter rechterzijde gestaan zou hebben, om de tewaterlating te bekijken. Dit is onjuist. Op dat moment was Peter de Grote niet in Amsterdam. Langs de onderrand een lijst met gebouwen, aangegeven met de letters A t/m T, waarbinnen de J ontbreekt. Deze letters komen terug in het beeld. Het is aannemelijk dat dit Splitgerberprofiel geen eerste uitgave is. Gerard van Keulen volgde zijn vader als uitgever op in 1715 en stierf in 1726, wat de datering voor deze uitgave bepaalt. Bovendien trad Pieter van den Berge rond het jaar 1700 zelf ook als uitgever op.

97 Stadsprofiel van het oostelijk deel van Amsterdam, gezien vanaf het IJ. Uitgegeven te Amsterdam, Op den Dam, door Abraham Allard. Herkenbaar zijn onder andere het magazijn van de VOC en de Oosterkerk. 1720 ca. 1 blad

98 Stadsprofiel van Amsterdam gezien vanaf het IJ. Getekend en in prent gebracht door Hendrik de Leth. Uitgave door Joannes Covens en Cornelis Mortier van de oorspronkelijk door Andries en Hendrik de Leth uitgegeven prent. Onder het stadsprofiel staat een... 1730 1 montage in 2 bladen

- 99** Stadsprofiel van Amsterdam, gezien vanaf het IJ. Uitgegeven door Reinier en Josua Ottens. De namen van de in het oog springende gebouwen staan daarboven gegraveerd. Op de voorgrond in het IJ varen tientallen schepen. *1748 ca. 1 montage in 4 bladen*

Met het stadwapen (rechtsboven) en het stadszegel (linksboven). De stadsnaam en titel Amsterdam werd gegraveerd op een lint.